

EXPUNERE DE MOTIVE

la

propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare și a Legii nr. 367/2022 privind dialogul social

I. Militarul european al secolului XXI - cetățean în uniformă

Prezenta propunere legislativă pornește de la o realitate juridică și instituțională deja consacrată în numeroase democrații europene, statutul militar, disciplina, comanda unică și obligația de neutralitate politică a forțelor armate nu sunt incompatibile cu existența unor forme de reprezentare colectivă a intereselor profesionale ale militarilor și nici cu exercitarea, în condiții rigurose reglementate, a drepturilor electorale ale acestora.

România nu este chemată să experimenteze un model necunoscut. Este chemată să analizeze și să adapteze la propria ordine constituțională soluții care funcționează de decenii în armatele unor state europene și aliate.

În materia libertății de asociere profesională și sindicală a personalului militar, asemenea forme de organizare sunt recunoscute, în configurații juridice diferite, în state precum Germania, Belgia, Danemarca, Țările de Jos, Norvegia, Suedia, Finlanda și Austria. Documente ale Consiliului Europei au consemnat că Austria, Belgia, Danemarca, Finlanda, Țările de Jos, Norvegia, Suedia și Elveția nu instituiau restricții asupra libertății de asociere a membrilor forțelor armate, iar organizațiile sindicale militare erau autorizate și în Germania, în unele dintre aceste state cum ar fi Belgia, Danemarca, Finlanda, Țările de Jos, Norvegia și Suedia este recunoscută inclusiv negocierea colectivă.

Experiența europeană este suficient de îndelungată pentru a infirma ideea potrivit căreia simpla existență a reprezentării colective a militarilor ar conduce inevitabil la slăbirea disciplinei sau a capacității operaționale. Germania, Țările de Jos, Danemarca, Norvegia și Belgia sunt, în același timp, state membre NATO și state în care reprezentarea colectivă a personalului militar are o tradiție îndelungată.

În ceea ce privește drepturile politice și electorale, reglementările europene nu sunt uniforme. Unele state aplică restricții mai severe, altele permit militarilor exercitarea unor drepturi politice și candidatura, cu mecanisme destinate separării vieții politice de exercitarea efectivă a funcției militare.

Analizele europene comparative indică Germania și Țările de Jos printre statele în care restricțiile asupra drepturilor politice ale personalului militar sunt reduse, fiind posibilă inclusiv candidatura la funcții electivă, în condițiile prevăzute de legislația națională.

Nu susțin că toate statele europene au același sistem și nici că toate statele care permit organizații profesionale militare permit candidatura în aceleași condiții. Dimpotrivă, diversitatea soluțiilor confirmă un principiu fundamental, fiecare stat este îndreptățit să adapteze exercitarea acestor drepturi la propria ordine constituțională și la necesitățile forțelor sale armate.

Ceea ce nu mai poate fi susținut însă este existența unei singure soluții compatibile cu o armată modernă respectiv interdicția absolută.

Consiliul Europei sintetizează această evoluție prin conceptul de „cetățean în uniformă”. Recomandarea nr. 1742/2006 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei pornește de la principiul potrivit căruia membrii forțelor armate trebuie să beneficieze de drepturile și libertățile fundamentale ale oricărui cetățean, în limitele impuse de exigențele specifice funcției militare. Aceasta este și filosofia prezentei inițiative legislative, militarul are un statut special, dar nu încetează să fie cetățean.

II. Germania, principalul reper european pentru soluția propusă

Dintre modelele europene analizate, Republica Federală Germania prezintă o relevanță deosebită pentru România.

Germania este stat membru al Uniunii Europene, membru fondator al structurilor europene de securitate postbelică și unul dintre principalii piloni europeni ai NATO. Dimensiunea, rolul și responsabilitățile Bundeswehr demonstrează că recunoașterea unor drepturi profesionale și electorale militarilor nu este incompatibilă cu existența unei armate puternice și operaționale.

Modelul german se întemeiază tocmai pe ideea de „Staatsbürger in Uniform” - cetățean în uniformă.

În domeniul reprezentării colective, legislația germană recunoaște expres existența organizațiilor sindicale ale militarilor. § 2 alin. (1) din Soldatinnen - und Soldatenbeteiligungsgesetz reglementează cooperarea reprezentanților militarilor și a superiorilor cu sindicatele militarilor reprezentate în unitate.

Legislația germană privind egalitatea militarilor recunoaște, de asemenea, apartenența și participarea la asociații profesionale și la alte forme de reprezentare a intereselor militarilor.

În paralel, Germania dispune de un sistem instituționalizat de reprezentare internă a personalului militar. Legea participării militarilor stabilește mecanisme de consultare și participare inclusiv în probleme referitoare la organizarea serviciului, timpul de lucru, serviciile de gardă și permanență, activitățile suplimentare și alte aspecte care afectează condițiile profesionale ale militarilor.

Prin urmare, reprezentarea intereselor militarilor nu înlocuiește comanda militară și nu se suprapune acesteia. Cele două funcționează în planuri juridice diferite. Această delimitare reprezintă unul dintre principiile preluate de prezenta inițiativă.

III. Germania demonstrează că și dreptul de a candida poate coexista cu statutul militar

Modelul german devine și mai relevant în materia drepturilor electorale.

§ 25 alin. (1) din Soldatengesetz prevede expres situația militarului care acceptă desemnarea sa drept candidat pentru alegerea în Bundestag, într-un parlament al unui land sau într-un organ reprezentativ local. Militarul are obligația de a comunica fără întârziere candidatura superiorului disciplinar. Nu este, așadar, vorba despre o ipoteză tolerată sau nereglementată. Legea germană reglementează expres candidatura militarului.

Mai mult, același § 25 stabilește regimul juridic aplicabil militarilor profesioniști și militarilor angajați pe perioadă determinată care sunt aleși în organisme legislative, prin trimitere la dispozițiile speciale ale legislației privind statutul parlamentarilor. Pentru anumite funcții electiv locale, legislația germană reglementează inclusiv acordarea timpului necesar exercitării mandatului.

Această realitate este importantă pentru dezbateră din România.

Dacă una dintre principalele puteri militare europene poate concilia cariera militară cu participarea democratică, atunci problema juridică nu trebuie formulată în termenii - „Poate un militar să aibă drepturi politice?” Întrebarea corectă este - „Cum trebuie reglementată exercitarea acestor drepturi astfel încât neutralitatea politică și capacitatea operațională a Armatei să nu fie afectate?” Iar răspunsul României trebuie construit potrivit Constituției României, nu prin copierea mecanică a legislației germane.

IV. Soluția românească este mai restrictivă decât modelul german în privința candidaturii

Constituția României conține o limitare care trebuie respectată integral.

Potrivit art. 40 alin. (3), membrii activi ai armatei nu pot face parte din partide politice. Art. 37 alin. (1) condiționează dreptul de a fi ales inclusiv prin raportare la interdicția prevăzută de art. 40 alin. (3).

Din acest motiv, prezenta propunere legislativă nu consacră dreptul cadrului militar în activitate de a candida. Dimpotrivă. Ea stabilește că militarul trebuie să înceteze temporar și efectiv să mai aibă această calitate (membru activ al armatei) înaintea actului juridic al candidaturii.

Conform soluției propuse, cadrul militar care intenționează să candideze notifică în scris, pe cale ierarhică, intenția sa, iar notificarea nu este supusă aprobării. Din momentul înregistrării acesteia, calitatea de cadru militar în activitate se suspendă de drept. Notificarea trebuie făcută anterior acceptării și depunerii candidaturii și anterior oricărui act pentru care legislația electorală impune candidatului o condiție incompatibilă cu statutul de cadru militar în activitate.

Această ordine juridică este esențială:

1. persoana este cadru militar în activitate și nu poate candida;
2. calitatea de cadru militar în activitate se suspendă;
3. numai ulterior persoana poate deveni candidat.

Această soluție este compatibilă și cu logica legislației electorale, care impune îndeplinirea condițiilor de eligibilitate la momentul depunerii candidaturii. În cazul alegerilor parlamentare, Legea nr. 208/2015 stabilește expres că nu pot candida persoanele care, la data depunerii candidaturii, nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a fi alese.

V. Proiectul respectă jurisprudența Curții Constituționale

Curtea Constituțională a stabilit prin Decizia nr. 339/2004 că, din coroborarea art. 37 alin. (1) cu art. 40 alin. (3) din Constituție, rezultă interdicția dreptului de a fi ales pentru membrii activi ai armatei cât timp aceștia se află în categoria constituțională respectivă.

Prezenta propunere legislativă nu contestă și nu încearcă să eludeze această jurisprudență, dimpotrivă, pornește de la ea. Militarului aflat în activitate nu i se acordă dreptul de a candida. Ceea ce se reglementează este posibilitatea ca persoana să își suspende efectiv calitatea de cadru militar în activitate înainte de candidatură, fără a fi obligată să își distrugă definitiv cariera profesională. **Această distincție este fundamentală.**

Proiectul modifică în acest scop inclusiv art. 4 din Legea nr. 80/1995, pentru a preciza expres că, prin excepție de la regula potrivit căreia simpla suspendare din funcție nu înlătură calitatea de cadru militar în activitate, în cazul candidaturii se suspendă însăși calitatea de cadru militar în activitate. Prin urmare, proiectul de lege nu încearcă să redenumescă formal un militar activ, el instituie o situație juridică distinctă, cu efecte materiale efective.

VI. Suspendarea este reală, fără funcție, fără comandă, fără soldă

Pentru a exclude orice posibilitate ca suspendarea să fie interpretată drept una pur formală, proiectul stabilește expres consecințele sale. Pe perioada suspendării, persoana, nu exercită funcția militară, nu îndeplinește atribuții de serviciu, nu exercită atribuții de comandă, nu exercită autoritate militară, nu face parte din efectivele active ale instituției militare și nu beneficiază de soldă sau de alte drepturi bănești aferente calității de cadru militar în activitate. Această ultimă garanție are inclusiv o semnificație de integritate electorală.

Campania electorală a unui candidat nu este finanțată, direct sau indirect, prin solda plătită de instituția militară. Persoana își păstrează gradul militar și dreptul de revenire, dar nu exercită statutul activ. Păstrarea gradului nu este echivalentă cu menținerea în activitate. Legea nr. 80/1995 distinge ea însăși între cadre militare în activitate, în rezervă și în retragere, toate putând păstra gradul militar.

VII. Soluția propusă este susținută chiar de standardele Consiliului Europei

Un argument deosebit de important pentru soluția aleasă de inițiator rezultă din standardele elaborate la nivelul Consiliului Europei.

Recomandarea CM/Rec(2010)4 privind drepturile omului ale membrilor forțelor armate pornește de la principiul potrivit căruia militarii nu renunță la drepturile și libertățile fundamentale prin simpla intrare în armată. Specificul vieții militare poate justifica restricții care nu ar fi acceptabile pentru civili, dar aceste restricții trebuie să rămână justificate și proporționale.

Mai important pentru mecanismul legislativ propus, documentația explicativă a Consiliului Europei referitoare la drepturile electorale ale militarilor arată că necesitatea separării sferei politice de cea militară poate justifica anumite condiții pentru candidatură și menționează explicit, ca exemplu, suspendarea din forțele armate pe durata campaniei electorale și, în cazul alegerii, pe durata mandatului, cu condiția ca măsura să fie proporțională.

Aceasta este, în esență, chiar arhitectura soluției propuse pentru România. Proiectul merge însă mai departe în protejarea neutralității militare, stabilind că suspendarea intervine anterior candidaturii, iar nu ulterior.

VIII. Dreptul de revenire nu reprezintă un privilegiu

Dacă persoana renunță la intenția de a candida, dacă nu depune candidatura, dacă aceasta este retrasă în condițiile legii sau respinsă definitiv, suspendarea încetează și cadrul militar este repus în activitate. Dacă persoana candidează și nu este aleasă, aceasta revine în activitate după rămânerea definitivă a rezultatului alegerilor. Dacă este aleasă, suspendarea se menține pe întreaga durată a mandatului, iar revenirea poate avea loc numai după încetarea acestuia. Nu există, așadar, nicio suprapunere între exercitarea mandatului politic și exercitarea funcției militare active.

Dreptul de revenire nu reprezintă un privilegiu electoral. El urmărește eliminarea unei consecințe disproporționate, obligarea unui profesionist militar să renunțe definitiv la întreaga carieră construită în ani sau decenii numai pentru a putea solicita votul cetățenilor.

IX. Libertatea de asociere sindicală a militarilor, standard european, nu experiment

A doua componentă majoră a propunerii legislative privește dreptul de asociere sindicală. În dreptul european contemporan, ideea potrivit căreia statutul militar permite eliminarea absolută a libertății de asociere a fost reconsiderată substanțial.

Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a recomandat încă din 2006 statelor să permită membrilor forțelor armate să adere la asociații profesionale reprezentative sau sindicate și să creeze organisme de consultare care să permită reprezentarea diferitelor categorii de personal. În aceeași recomandare, Adunarea a solicitat eliminarea restricțiilor nejustificate asupra drepturilor electorale ale militarilor.

Ulterior, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei a adoptat Recomandarea CM/Rec(2010)4, reafirmând că membrii forțelor armate sunt titularii drepturilor garantate de Convenția europeană și de Carta socială europeană, sub rezerva restricțiilor justificate de specificul serviciului militar. Dar momentul juridic decisiv a venit prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

X. Cauzele Matelly și ADEFDROMIL, interdicția absolută nu este soluția

La 2 octombrie 2014, Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat în cauzele Matelly împotriva Franței și ADEFDROMIL împotriva Franței, referitoare la libertatea de asociere a personalului militar.

În cauza Matelly, Curtea a constatat, în unanimitate, încălcarea art. 11 din Convenția europeană ca urmare a interdicției absolute aplicate militarilor de a participa la o organizație cu caracter sindical destinată apărării intereselor lor profesionale.

Curtea nu a negat specificul militar, nu a afirmat că militarilor trebuie să li se aplice fără diferențiere regimul sindical al salariaților civili. Dimpotrivă, a recunoscut posibilitatea unor restricții legitime și chiar importante asupra modalităților de exercitare a libertății sindicale în cadrul forțelor armate.

Ceea ce jurisprudența europeană respinge este transformarea acestor restricții într-o interdicție absolută care goleşte dreptul de conținut. În jurisprudența din Matelly și ADEFDROMIL, Curtea a tratat tocmai interdicția participării militarilor la forme de asociere profesională destinate apărării intereselor lor.

Prezenta propunere legislativă transpune exact această diferență, nu libertate sindicală fără limite, ci libertate sindicală adaptată statutului militar.

XI. Ce poate face un sindicat militar și ce nu poate face

Proiectul stabilește expres că organizațiile sindicale ale cadrelor militare pot apăra și promova drepturile și interesele profesionale, economice și sociale ale membrilor lor. Ele pot reprezenta membrii în raporturile cu instituțiile militare, autoritățile și instituțiile publice și îi pot apăra în fața instanțelor judecătorești. Organizațiile reprezentative vor putea fi consultate asupra proiectelor de acte normative și măsurilor generale care afectează drepturile și interesele profesionale, economice și sociale ale cadrelor militare.

Dar proiectul trasează imediat o frontieră pe care sindicatul militar nu o poate depăși. Sindicatul nu comandă Armata, nu poate interveni în exercitarea actului de comandă, nu poate interveni în planificarea misiunilor, nu poate condiționa organizarea sau executarea operațiunilor militare, nu poate împiedica executarea ordinelor militare date potrivit legii.

Iar activitatea sindicală trebuie să respecte ordinea și disciplina militară, capacitatea operațională, starea de pregătire pentru luptă, regimul informațiilor clasificate și secretul militar. Aceasta este delimitarea esențială între reprezentarea profesională și autoritatea militară.

XII. Grevă militarilor rămâne interzisă

Recunoașterea dreptului de asociere sindicală nu implică, prin prezenta propunere, recunoașterea dreptului la grevă. Proiectul menține expres în Legea nr. 80/1995 interdicția cadrului militar în activitate de a declara sau participa la grevă.

În plus, pentru eliminarea oricărui dubiu interpretativ, modificarea Legii nr. 367/2022 prevede expres că organizațiile sindicale ale cadrelor militare nu pot declara, organiza sau desfășura greva și nu pot participa la grevă. Prin urmare, continuitatea serviciului militar și capacitatea de reacție a instituțiilor de apărare și securitate nu pot deveni obiectul unei forme de presiune sindicală prin încetarea activității.

XIII. Comanda unică și misiunea militară au prioritate

Proiectul introduce garanții suplimentare și în Legea nr. 367/2022.

Informarea, consultarea și participarea organizațiilor sindicale militare se realizează fără afectarea actului de comandă, a capacității operaționale și a îndeplinirii misiunilor. Dreptul la informare nu poate avea ca obiect date a căror divulgare ar putea afecta securitatea națională, capacitatea operațională, starea de pregătire pentru luptă sau organizarea și executarea misiunilor și operațiunilor militare. Chiar și drepturile reprezentanților sindicali sunt

subordonate cerințelor serviciului militar, serviciului de permanență, executării misiunilor și exercitării actului de comandă.

În cadrul negocierilor, protecția informațiilor clasificate și a secretului militar prevalează, proiectul excluzând expres furnizarea informațiilor care ar putea afecta securitatea națională ori capacitatea operațională. Așadar, niciun comandant nu negociază executarea unei misiuni militare cu un sindicat și niciun ordin militar legal nu poate fi suspendat prin acțiune sindicală.

XIV. De ce este necesară modificarea concomitentă a celor două legi

Simpla modificare a Legii nr. 80/1995 nu ar fi suficientă. Legea nr. 367/2022 privind dialogul social conține propria interdicție privind constituirea și aderarea personalului cu statut militar la organizații sindicale. De aceea, proiectul modifică simultan cele două regimuri juridice, legea nr. 80/1995 stabilește dreptul și limitele specifice statutului militar și legea nr. 367/2022 oferă cadrul juridic în care organizația sindicală poate exista și funcționa.

Pentru evitarea oricărei interpretări potrivit căreia militarul ar fi transformat juridic într-un salariat obișnuit, proiectul introduce o definiție specială, cadrul militar căruia legea specială îi recunoaște dreptul de asociere sindicală este asimilat angajatului/lucrătorului exclusiv pentru exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor prevăzute de Legea nr. 367/2022, cu respectarea statutului său special și a limitărilor stabilite prin lege. Raportul juridic militar își păstrează, așadar, natura sa specială.

XV. Principiul proporționalității

În esență, prezenta inițiativă legislativă este construită în jurul principiului proporționalității. Apărarea națională, securitatea națională, disciplina militară, neutralitatea politică a forțelor armate, protejarea informațiilor clasificate și asigurarea capacității operaționale reprezintă obiective legitime de cea mai mare importanță. Aceste obiective justifică restrângeri specifice ale unor drepturi.

Dar existența unui obiectiv legitim nu înseamnă că orice restricție, indiferent de întinderea sa, devine automat necesară. Tocmai aceasta este evoluția dreptului european, restricția trebuie să fie adecvată scopului urmărit, necesară și proporțională.

Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a formulat acest principiu explicit, restricțiile aplicabile militarilor trebuie să aibă un scop legitim, să fie strict justificate de necesitățile vieții, disciplinei și pregătirii militare, să fie prevăzute și precis definite prin lege și să respecte limitele Convenției europene.

Proiectul aplică acest test ambelor reforme. Pentru sindicalizare, nu elimină disciplina, ci interzice intervenția sindicatului în comandă și greva și pentru candidatură, nu elimină neutralitatea politică a militarului activ, ci suspendă calitatea activă înainte ca persoana să devină candidat.

XVI. Armata rămâne în afara competiției politice

Prezenta inițiativă nu urmărește și nu permite politizarea Armatei României, dimpotrivă, neutralitatea politică a cadrului militar în activitate este reafirmată. Proiectul păstrează

interdicția apartenenței la partide, formațiuni și organizații politice și interzice propaganda ori alte activități cu caracter politic pentru cadrele militare în activitate.

De asemenea, exprimarea publică a opiniilor politice de către cadrele militare în activitate rămâne interzisă, iar participarea acestora la mitinguri, demonstrații, procesiuni sau întruniri cu caracter politic rămâne, de asemenea, interzisă în condițiile legii.

Prin urmare, proiectul nu introduce politica în cazarmă. El face exact contrariul, stabilește juridic momentul în care cetățeanul trebuie să iasă din statutul militar activ pentru a putea intra în competiția politică.

XVII. Efectele sociale și instituționale preconizate

Adoptarea propunerii legislative va permite dezvoltarea unui mecanism instituțional de dialog între cadrele militare și instituțiile în care acestea își desfășoară activitatea. Problemele referitoare la condițiile profesionale, salarizare, protecție socială, carieră, sănătate și securitate în muncă, pensii și alte drepturi profesionale vor putea beneficia de reprezentare colectivă organizată, în locul unei abordări exclusiv individuale sau informale.

Un asemenea mecanism poate contribui la creșterea predictibilității deciziilor privind personalul militar și la identificarea timpurie a problemelor care afectează moralul, retenția și atractivitatea carierei militare.

În același timp, posibilitatea revenirii în activitate după o candidatură nereușită sau după încetarea unui mandat permite societății românești să beneficieze de experiența unor profesioniști formați în instituțiile militare fără a obliga aceste persoane să aleagă definitiv, înainte de vot, între cariera construită și participarea la viața democratică.

XVIII. Impactul financiar

Prezenta propunere legislativă nu instituie noi drepturi salariale pentru cadrele militare și nu creează prin ea însăși prestații financiare suplimentare suportate de la bugetul de stat. Organizațiile sindicale se constituie și funcționează potrivit cadrului general prevăzut de Legea nr. 367/2022, cu particularitățile stabilite prin legea specială.

În ceea ce privește candidatura, proiectul elimină orice posibilitate ca perioada de suspendare să fie finanțată prin drepturile bănești aferente statutului militar activ. Persoana aflată în această situație nu beneficiază de soldă și nici de alte drepturi bănești aferente calității de cadru militar în activitate. În consecință, suspendarea pentru candidatură nu generează plata concomitentă din bugetul instituției militare a unei persoane care desfășoară activitate electorală.

XIX. Concluzii

Prezenta propunere legislativă nu pune în discuție principiile fundamentale pe care se întemeiază Armata României. Comanda rămâne unică, disciplina militară rămâne obligatorie, ordinele militare date potrivit legii trebuie executate, misiunile și operațiunile militare nu pot fi condiționate de activitatea sindicală, greva rămâne interzisă, informațiile clasificate și secretul militar rămân protejate și militarul aflat în activitate rămâne neutru politic.

Ceea ce se schimbă este concepția potrivit căreia protejarea acestor principii ar necesita, în mod automat, eliminarea unor drepturi atunci când aceleași obiective pot fi realizate prin restricții precise și proporționale.

Germania și alte democrații europene demonstrează că reprezentarea profesională a militarilor poate coexista cu o armată disciplinată și operațională. Germania demonstrează, de asemenea, că existența unei cariere militare nu trebuie să conducă automat la excluderea definitivă a cetățeanului din competiția electorală. Legislația germană reglementează expres candidatura militarului.

România are propriile exigențe constituționale, iar prezenta inițiativă le respectă. De aceea, soluția românească propusă este una prudentă, militarul activ nu candidează. Mai întâi se suspendă efectiv calitatea de cadru militar în activitate, fără funcție, fără comandă, fără autoritate militară și fără soldă, abia ulterior poate deveni candidat. Dacă este ales, suspendarea continuă pe întreaga durată a mandatului. Această soluție nu slăbește neutralitatea Armatei, o face verificabilă juridic.

În materia drepturilor sindicale, proiectul nu introduce conflictul colectiv în actul de comandă și nu acordă dreptul la grevă. Creează un mecanism legal de reprezentare a intereselor profesionale, economice și sociale, păstrând în afara negocierii comanda, operațiunile, misiunile, capacitatea de luptă și informațiile clasificate.

Într-o armată modernă, disciplina și drepturile nu trebuie privite ca adversari. Un militar poate fi supus ordinului fără a fi lipsit de voce, poate servi statul fără a înceta să fie cetățean, poate apăra democrația fără a fi exclus definitiv de la exercițiul ei. Aceasta este rațiunea prezentei inițiative legislative.

Față de argumentele prezentate, supunem Parlamentului României spre dezbateră și adoptare Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare și a Legii nr. 367/2022 privind dialogul social.

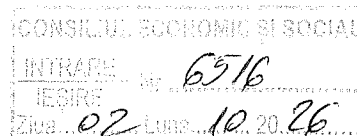
INIȚIATOR

Ninel PEIA

Senator al României

Chestor al Senatului

Grupul parlamentar PACE - Întâi România

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

PROIECT DE LEGE

**pentru modificarea și completarea Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare și
a Legii nr. 367/2022 privind dialogul social**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. I

Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 155 din 20 iulie 1995, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 4 se modifică și va avea următorul cuprins:

Art. 4. - (1) Cadrele militare se pot afla în una dintre următoarele situații:

a) în activitate, când ocupă o funcție militară. Calitatea de cadru militar în activitate se menține și pe timpul cât acestea sunt eliberate din funcții pentru a urma diferite forme de pregătire în interesul serviciului, sunt suspendate din funcții, precum și atunci când sunt puse la dispoziție: în vederea încadrării sau trecerii în rezervă ori în retragere; pentru cazurile de boală stabilite prin hotărâre a Guvernului; pe timpul cât sunt în captivitate. Prin excepție, în situația prevăzută la art. 28 alin. (2), calitatea de cadru militar în activitate se suspendă de drept, în condițiile art. 28 alin. (2)-(8).

Pot fi ofițeri, maiștri militari sau subofițeri în activitate persoanele care au cetățenie română și domiciliul în țară;

b) în rezervă, când nu ocupă o funcție militară, dar întrunesc condițiile prevăzute de lege pentru a fi chemate să îndeplinească serviciul militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați, iar la nevoie, în calitate de cadre militare în activitate;

c) în retragere, când, potrivit legii, nu mai pot fi chemate pentru îndeplinirea serviciului militar.

(2) Suspendarea calității de cadru militar în activitate în condițiile art. 28 nu echivalează cu trecerea în rezervă sau în retragere și nu determină pierderea gradului militar.”

2. Articolul 28 se modifică și va avea următorul cuprins:

Art. 28. - (1) Cadrelor militare în activitate le este interzis:

a) să facă parte din partide, formațiuni sau organizații politice ori să desfășoare propagandă sau alte activități cu caracter politic;

b) să declare sau să participe la grevă.

(2) Cadrul militar în activitate care intenționează să candideze pentru a fi ales în autoritățile administrației publice locale, în Parlamentul României sau în Parlamentul European ori în funcția de Președinte al României notifică în scris, pe cale ierarhică, intenția de a candida. Notificarea nu este supusă aprobării, iar calitatea de cadru militar în activitate se suspendă de drept de la data înregistrării acesteia.

(3) Notificarea prevăzută la alin. (2) se face anterior acceptării și depunerii candidaturii și anterior îndeplinirii oricărui act pentru care legislația electorală impune candidatului o condiție incompatibilă cu statutul de cadru militar în activitate.

(4) Pe durata suspendării prevăzute la alin. (2), persoana își păstrează gradul militar și dreptul la repunerea în activitate în condițiile prezentei legi, dar nu exercită funcția militară, atribuții de serviciu, de comandă sau de autoritate militară, nu face parte din efectivele active ale instituției militare și nu beneficiază de soldă ori de alte drepturi bănești aferente calității de cadru militar în activitate.

(5) În cazul în care cadrul militar notifică în scris renunțarea la intenția de a candida, candidatura nu este depusă în termenul prevăzut de lege, este retrasă înainte de rămânerea definitivă a candidaturilor ori este respinsă definitiv, suspendarea încetează de drept, iar cadrul militar este repus în activitate, în condițiile prezentei legi.

(6) În cazul în care candidatura rămâne definitivă, suspendarea calității de cadru militar în activitate se menține până la rămânerea definitivă a rezultatului alegerilor. În cazul în care candidatul nu este ales, acesta este repus de drept în activitate.

(7) În cazul în care candidatul este ales, suspendarea calității de cadru militar în activitate se menține pe întreaga durată a mandatului.

(8) La încetarea mandatului, cadrul militar are dreptul, la cerere, la repunerea în activitate, în funcția deținută anterior sau într-o funcție echivalentă, corespunzătoare gradului militar, pregătirii și experienței profesionale, în condițiile prezentei legi.

3. Articolul 29 se modifică și va avea următorul cuprins:

Art. 29. - (1) Cadrelor militare în activitate le este restrânsă exercitarea unor drepturi și libertăți, astfel:

a) exprimarea în public a opiniilor politice nu este permisă;

b) exprimarea în public a unor opinii contrare intereselor României și forțelor armate nu este permisă;

c) prezentarea, în public, de informații cu caracter militar de către cadrele militare nu este permisă, cu excepția celor care au atribuții în acest sens, potrivit normelor stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale;

d) aderarea la culte religioase este liberă, mai puțin la cele care, potrivit legii, contravin normelor de păstrare a ordinii publice, precum și la cele care încalcă bunele moravuri sau afectează exercitarea profesiei;

e) constituirea și aderarea la forme de asociere cu caracter profesional, sindical, tehnico-științific, cultural, sportiv-recreativ sau caritabil sunt permise, în condițiile legii, cu respectarea comenzii unice, ordinii și disciplinei militare, capacității operaționale și îndeplinirii misiunilor specifice instituției militare;

f) participarea la mitinguri, demonstrații, procesiuni sau întruniri cu caracter politic este interzisă, cu excepția activităților la care se participă în misiune. Participarea la activități și întruniri cu caracter sindical este permisă, în condițiile legii, cu respectarea obligațiilor specifice statutului militar și fără afectarea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, a comenzii unice, ordinii și disciplinei militare, capacității operaționale ori îndeplinirii misiunilor;

g) cadrele militare în activitate se pot deplasa în străinătate în condițiile ce se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale;

h) pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare și pe timp de război, primirea în audiență și soluționarea petițiilor se suspendă.

(2) Cadrele militare în activitate au dreptul de a constitui și de a adera la organizații sindicale ale cadrelor militare în activitate, în scopul apărării și promovării drepturilor și intereselor profesionale, economice și sociale ale membrilor acestora, în condițiile legii.

(3) Organizațiile sindicale ale cadrelor militare în activitate au dreptul de a reprezenta și apăra drepturile și interesele membrilor lor în raporturile cu instituțiile militare, cu autoritățile și instituțiile publice, precum și în fața instanțelor judecătorești, în condițiile legii.

(4) Organizațiile sindicale reprezentative ale cadrelor militare în activitate sunt consultate cu privire la proiectele de acte normative și la măsurile cu caracter general care privesc drepturile și interesele profesionale, economice și sociale ale cadrelor militare pe care le reprezintă.

(5) Organizațiile sindicale ale cadrelor militare în activitate nu pot interveni în exercitarea actului de comandă, în planificarea, organizarea sau executarea misiunilor și operațiunilor militare și nu pot împiedica executarea ordinelor militare date potrivit legii.

(6) Exercițarea drepturilor sindicale se realizează cu respectarea ordinii și disciplinei militare, a cerințelor privind capacitatea operațională și starea de pregătire pentru luptă, precum și a obligațiilor privind protecția informațiilor clasificate și a secretului militar.

(7) Apartenența la o organizație sindicală a cadrelor militare în activitate, exercitarea unei funcții în cadrul acesteia ori desfășurarea, în condițiile legii, a activității sindicale nu poate constitui temei pentru sancționarea disciplinară, discriminarea, împiedicarea promovării sau producerea altor consecințe nefavorabile asupra carierei militare.”

4. Articolul 31 se modifică și va avea următorul cuprins:

Art. 31. - (1) Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în rezervă, pe timpul cât sunt concentrați sau mobilizați în unități militare, pot rămâne membri ai partidelor, formațiunilor sau organizațiilor politice, precum și ai organizațiilor sindicale din care fac parte.

(2) Pe timpul concentrării sau mobilizării, desfășurarea activităților cu caracter politic în unitățile militare este interzisă.

(3) Cadrele militare prevăzute la alin. (1) pot desfășura activități cu caracter sindical, în condițiile legii, cu respectarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 29 alin. (5) și (6).

(4) Pe timpul mobilizării, exercitarea activităților sindicale poate fi restrânsă, în măsura strict necesară îndeplinirii misiunilor, menținerii capacității operaționale și asigurării exercitării neîntrerupte a actului de comandă.

5. Articolul 88 se modifică și va avea următorul cuprins:

Art. 88. - Ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate, pentru care consiliile de onoare au stabilit că au încălcat prevederile art. 28 alin. (1) și ale art. 30 alin. (2), se trec în rezervă sau direct în retragere.

Art. II

Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1238 din 22 decembrie 2022, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 1, după punctul 5 se introduce un nou punct, pct. 5¹, cu următorul cuprins:

(5¹). cadru militar în activitate - în sensul prezentei legi, cadrul militar în activitate căruia legea specială îi recunoaște dreptul de asociere sindicală este asimilat angajatului/lucrătorului exclusiv în ceea ce privește exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor prevăzute de prezenta lege, cu respectarea statutului său special și a limitărilor stabilite prin lege;

2. La articolul 3, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

(1) Persoanele încadrate cu contract individual de muncă sau aflate într-un raport juridic de muncă, funcționarii publici și funcționarii publici cu statut special, cadrele militare în activitate cărora legea specială le recunoaște dreptul de asociere sindicală, membrii cooperatori și agricultorii, lucrătorii independenți, în condițiile legii, au dreptul, fără nicio îngrădire sau autorizare prealabilă, să constituie și/sau să adere la un sindicat.

3. Articolul 4 se modifică și va avea următorul cuprins:

Art. 4. - Persoanele care dețin funcții de demnitate publică sau asimilate acestora, conform legii, magistrații, personalul cu statut militar din Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Protecție și Pază, Serviciul de Informații Externe și Serviciul de Telecomunicații Speciale, unitățile și/sau subunitățile din subordinea ori coordonarea acestora, nu pot constitui și/sau adera la o organizație sindicală, cu excepția cadrelor militare în activitate cărora legea specială le recunoaște dreptul de asociere sindicală.

4. Articolul 27 se modifică și va avea următorul cuprins:

Art. 27. - (1) În vederea realizării scopului pentru care sunt constituite, organizațiile sindicale au dreptul să folosească, în condițiile prevăzute de lege, mijloace specifice, cum sunt: negocierile, procedurile de soluționare a litigiilor prin conciliere, mediere, arbitraj, petiție, pichet de protest, marș, miting și demonstrație sau grevă.

(2) Organizațiile sindicale ale cadrelor militare în activitate exercită drepturile prevăzute la alin. (1) în condițiile și cu respectarea limitelor stabilite prin legea specială aplicabilă cadrelor militare. Acestea nu pot declara, organiza sau desfășura greva și nu pot participa la grevă.

5. La articolul 28, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

(1) Organizațiile sindicale apără drepturile membrilor lor, ce decurg din legislația muncii, statutele funcționarilor publici, statutele speciale aplicabile cadrelor militare, contractele colective de muncă și contractele individuale de muncă, precum și din acordurile privind raporturile de serviciu ale funcționarilor publici, în fața instanțelor judecătorești, organelor de jurisdicție, a altor instituții sau autorități ale statului, prin apărători proprii sau aleși.

6. La articolul 30, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alin. (5), cu următorul cuprins:

(5) În cazul organizațiilor sindicale ale cadrelor militare în activitate, informarea, consultarea și participarea prevăzute de prezentul articol se realizează în condițiile legii speciale, fără afectarea actului de comandă, a capacității operaționale și a îndeplinirii misiunilor și cu respectarea regimului juridic al informațiilor clasificate.

7. La articolul 31, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin. (4), cu următorul cuprins:

(4) În cazul organizațiilor sindicale ale cadrelor militare în activitate, dreptul la informare și consultare prevăzut de prezentul articol se exercită cu respectarea dispozițiilor legii speciale, a regimului juridic al informațiilor clasificate și a secretului militar și nu poate avea ca obiect informații a căror divulgare ar putea afecta securitatea națională, capacitatea operațională, starea de pregătire pentru luptă, organizarea ori executarea misiunilor și operațiunilor militare.

8. La articolul 38, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin. (4), cu următorul cuprins:

(4) În cazul membrilor aleși în organele de conducere ale organizațiilor sindicale ale cadrelor militare în activitate, exercitarea drepturilor prevăzute la alin. (1)-(3) se realizează cu respectarea dispozițiilor legii speciale și a cerințelor privind capacitatea operațională, starea de pregătire pentru luptă, executarea misiunilor și operațiunilor militare, serviciul de permanență și exercitarea actului de comandă. Restrângerea exercitării acestor drepturi poate fi dispusă numai în măsura strict necesară îndeplinirii cerințelor serviciului militar.

9. La articolul 98, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alin. (6), cu următorul cuprins:

(6) În cazul negocierilor la care participă organizații sindicale ale cadrelor militare în activitate, furnizarea informațiilor prevăzute de prezentul articol se realizează cu respectarea dispozițiilor legii speciale, a regimului juridic al informațiilor clasificate și al secretului militar și nu poate avea ca obiect informații a căror divulgare ar putea afecta securitatea națională, capacitatea operațională, starea de pregătire pentru luptă ori organizarea sau executarea misiunilor și operațiunilor militare.

Art. III

Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

.....

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE SENATULUI

.....

Inițiator,

Ninel PEIA
Senator al României
Chestor al Senatului
Grupul parlamentar PACE - Întâi România